

Raport

z pierwszego spotkania dyskusyjnego w sprawie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140024 Dąbrowy Ceranowskie

Spotkanie dyskusyjne odbyło się w dniu 28 września 2011 r. w siedzibie Nadleśnictwa Sokołów przy ul. Kupieckiej 17, w Sokołowie Podlaskim. W obradach uczestniczyło 22 osoby, zgodnie z listą obecności stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszego protokołu. O spotkaniu zostało powiadomionych 14 zainteresowanych podmiotów (osób fizycznych i instytucji).

Spotkanie rozpoczął p. dr Michał Falkowski – wykonawca projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie, następnie głos zabrał p. dr Mieczysław Stachowiak – koordynator merytoryczny projektu, reprezentujący Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy. Po przywitaniu uczestników udzielone zostały informacje wyjaśniające cel spotkania i zaproponowany został następujący porządek obrad:

1. „*Obszary Natura 2000 - idea przewodnia, podstawy prawne, funkcjonowanie i sposoby zarządzania*” – prezentacja multimedialna
2. Dyskusja
3. „*Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 - czym są, w jaki sposób i na jakiej podstawie są sporządzane, procedura ich ustanawiania, jakie powodują skutki*” – prezentacja multimedialna
4. Przerwa kawowa
5. „Zespół Lokalnej Współpracy — podstawa utworzenia, skład osobowy, w jaki sposób działa”
6. Dyskusja i ukonstytuowanie Zespołu Lokalnej Współpracy
7. „Obszar Natura 2000 PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie - przedmioty ochrony oraz projekt planu zadań ochronnych” – prezentacja multimedialna
8. Dyskusja i wnioski

9. Podsumowanie i zamknięcie spotkania

10. Obiad

Prezentacja p. dr Mieczysława Stachowiaka dotycząca sieci Natura 2000 pt. *Obszary Natura 2000 - idea przewodnia, podstawy prawne, funkcjonowanie i sposoby zarządzania*

W wystąpieniu zostały przedstawione w sposób przejrzysty i syntetyczny cele, zasady ustanawiania, wdrażania i funkcjonowania europejskiej sieci Natura 2000. Omówione zostały dyrektywy Siedliskowa i Ptasia, a także przedstawiona została sytuacja naszego kraju na tle innych państw wspólnoty, w tym błędy, jakie popełniła Polska w początkowej fazie zgłaszania i tworzenia obszarów Natura 2000 i ich dzisiejsze konsekwencje. Podkreślona została słaba lub niekompletna wiedza społeczeństwa na temat programu Natura 2000.

Dyskusja: uczestnicy przyjęli powyższe informacje bez uwag

Prezentacja p. dr Mieczysława Stachowiaka dotycząca projektu *„Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 - czym są, w jaki sposób i na jakiej podstawie są sporządzane, procedura ich ustanawiania, jakie powodują skutki*”

W wystąpieniu wyjaśnione zostało czym jest plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jaką ma podstawę prawną, jakie są cele jego ustanowienia, w jaki sposób będzie powstawał i jakie będzie powodował skutki. Szczególny nacisk położono na obowiązywanie zasady przezorności. W odniesieniu do obszaru Natura 2000 PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie poinformowano, że prace nad planem zadań będą przebiegały w trzech etapach:

- I etap, którego celem jest ustalenie terenu i przedmiotów ochrony objętych projektem planu zadań ochronnych oraz określenie zasad upowszechniania informacji o postępach prac, komunikacji z interesariuszami i utworzeniem Zespołu Lokalnej Współpracy;
- II etap, złożony z trzech modułów obejmuje m.in.: kwerendę dostępnych danych o obszarze Natura 2000 PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie i przedmiotach ochrony, weryfikację terenową zebranych informacji, wykonanie cyfrowego opisu granic, ocenę stanu zachowania przedmiotów ochrony, identyfikację rzeczywistych i potencjalnych zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych oraz ich wpływu na przedmioty ochrony w perspektywie 10 lat, ustalenie celów działań i listy zadań ochronnych, sporządzenie map tematycznych, ustaleniu zakresu i sposobu wykonania (w tym harmonogramu) realizacji zadań i działań ochronnych;

- III etap, dotyczy procesu planistycznego i obowiązku ustosunkowania się do zgłoszonych uwag i postulatów.

Na koniec wystąpienia przekazane zostały sposoby komunikowania się ze: sporządzającym plan zadań ochronnych, opracowującym projekt planu zadań ochronnych oraz z wykonawcą projektu planu zadań ochronnych.

„Zespół Lokalnej Współpracy — podstawa utworzenia, skład osobowy, w jaki sposób działa”

Po przerwie kawowej dr Mieczysław Stachowiak zwrócił uwagę na kluczowy element procesu planistycznego jakim są konsultacje społeczne i ich umocowanie prawne. Poinformował, że w ramach procedury opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie przewidziano powołanie Zespołu lokalnej Współpracy. Jednocześnie zaznaczył, że uczestnictwo w nim jest dobrowolne i przypomniał, że zgodnie z wymogami prawa dotyczącymi ochrony danych osobowych należy złożyć oświadczenia o zgodzie na udostępnianie danych personalnych na potrzeby planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie.

Dyskusja: uczestnicy przyjęli powyższe informacje bez uwag

Ukonstytuowanie się Zespołu Lokalnej Współpracy

Na podstawie zgłoszeń uczestników spotkania utworzono Zespół Lokalnej Współpracy w następującym składzie:

Koordynator projektu:

- 1) Mieczysław Stachowiak – Katedra Kształtowania i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy

Wykonawca projektu planu zadań ochronnych oraz ekspert w zakresie siedlisk przyrodniczych:

- 2) Michał Falkowski – Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk” Michał Falkowski

Przedstawiciele zainteresowanych osób i podmiotów:

- 3) Dorota Starczewska – Naczelnik Wydziału Spraw Terenowych w Siedlcach RDOŚ w Warszawie
- 4) Robert Płocki – Nadleśniczy Nadleśnictwa Sokołów
- 5) Maciej Wójcicki – z-ca Nadleśniczego Nadleśnictwa Sokołów

- 6) Krzysztof Rostek – Naczelnik Wydziału Hodowli i Użytkowania Lasu RDLP w Warszawie
- 7) Izabela Juszcak – RDLP w Warszawie
- 8) Zofia Błóńska
- 9) Krystyna Nowicka-Falkowska – adiunkt Zakład Botaniki, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

„Obszar Natura 2000 PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie - przedmioty ochrony oraz projekt planu zadań ochronnych”

W wystąpieniu dr Michał Falkowski scharakteryzował siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie. Zapoznał zebranych z metodyką jaka została wykorzystana w badaniach terenowych. Omówione zostały wskaźniki struktury i funkcji służące do oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i ich reprezentatywności. W dalszej części przedstawił cele PZO, opisał działania jakie należy podjąć by utrzymać lub poprawić stan zachowania siedlisk przyrodniczych. Omówił działania: z zakresu czynnej ochrony, modyfikujące gospodarkę leśną, monitoringowe oraz uzupełniające wiedzę o siedliskach Obszaru.

Dyskusja

- p. Robert Płocki (Nadleśnictwo Sokołów) zapytał czy wytyczne monitoringowe GIOŚ są lub będą obowiązującym prawem i kto jest odpowiedzialnych za ich sporządzanie? Jednocześnie zapytał z jakiego klucza dobierani są eksperci wykonywujący wytyczne dla poszczególnych siedlisk lub gatunków, i czy podlegają te wytyczne szerszej merytorycznej konsultacji z przedstawicielami nauki i praktyki?
- p. Michał Falkowski odparł, że nie jest mu wiadomym, według jakiego klucza dobierane są takie osoby. Odpowiedzialne za monitoring są dwie instytucje: GIOŚ i IOP PAN w Krakowie. Wytyczne monitoringowe nie są obowiązującym prawem. Stanowią pewien klucz lub inaczej ujmując pewną wskazówkę. Przyjęcie ich lub modyfikacja powinna być kwestią indywidualną eksperta prowadzącego ocenę konkretnego siedliska w terenie z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań, jak również zmienności geograficznej i ekologicznej. Istnieje jednak niebezpieczeństwo, że urzędnicy lub szereg osób może przyjąć wytyczne monitoringu jak formalnie nieobowiązujące prawo i ściśle je przestrzegać. Po czym dodał, że takie podejście jest szkodliwe i lakoniczne. Jednocześnie powiedział, że wielu znanych mu przyrodników od lata zajmujących się Naturą 2000 i

pracujących w ośrodkach naukowych krytykuje w wielu kwestiach opracowane monitoringi, zwłaszcza w odniesieniu do przyjętych w nich metodyk. Przyznał, że sam jest w kontakcie z kilkoma osobami w celu wzajemnego wspierania się w tworzeniu PZO i formułowania odpowiednich zapisów i wniosków.

- p. Maciej Wójcicki (Nadleśnictwo Sokołów) zwrócił uwagę, że ostre kryteria dotyczące udziału sosny w grądzie nie uwzględniają pełnej zmienności geograficznej i siedliskowej tego zbiorowiska. Dodał, że sosna jest stałym składnikiem drzewostanów podobnie jak gatunki borowe w grądach wysokich, m.in. trzcinnikowym.
- p. Michał Falkowski przyznał rację i stwierdził, że to jest przykład na generalizowanie i uogólnianie kryteriów w monitoringach GIŚ i IOP.
- p. Robert Płocki (Nadleśnictwo Sokołów) wyraził głębokie zaniepokojenie faktem dowolności w określaniu stanu siedliska w przypadku niektórych wskaźników i parametrów. Według niego nieporozumieniem jest szacowanie martwego drewna, jak to przyznał na „oko”. W ten sposób pozostawia się tak ważny wskaźnik indywidualnym predyspozycjom, wiedzy oraz doświadczeniu osoby wykonywającej monitoring. Przeszacowanie lub niedoszacowanie staje się zatem bardziej niż realne. Oświadczył, że są opracowane metodyki pozwalające matematycznie wyliczyć rzeczywistą ilość martwego drewna. Stosują je nie tylko BULiGL ale również świat nauki w badaniach nad ksylofagami, dziuplakami i innymi grupami lub zespołami organizmów związanych z martwym drewnem.
- p. Michał Falkowski stwierdził, że ma podobny osąd w tej sprawie i dodał, że w przypadku PZO dla Dąbrów Ceranowskich taka metodyka miała zastosowanie
- p. Robert Płocki (Nadleśnictwo Sokołów) uznał to za bardzo dobry sygnał, że PZO dla tego obszaru opiera się na rzetelnej wiedzy teoretycznej jak również praktycznej
- p. Michał Falkowski poruszył problem rezerwatu przyrody Podjabłońskie stanowiącego integralną część obszaru Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie. Rezerwat nie posiada planu ochrony a będące w jego granicach siedliska przyrodnicze wymagają podjęcia działań w celu poprawy ich stanu zachowania. Jednocześnie widzi możliwość powiększenia powierzchni grądu w obrębie rezerwatu poprzez stopniową eliminację sosny w drzewostanie i doświetlenie naturalnego odnawiania się gatunków drzew związanych ekologicznie z grądem.
- p. Dorota Starczewska (RDOŚ) przypomniała zebranych, że kluczowym celem PZO jest utrzymanie lub poprawa właściwego stanu siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony. Jeśli siedliska znajdujące się na terenie rezerwatu, zgodnie z

wynikami monitoringu, wymagają podjęcia działania to takie działania należy wskazać i odpowiednio zapisać, tym bardziej że jest to zgodne z celem ochrony rezerwatu. Jednocześnie dodała, że jeśli takie zadania zawarte zostaną w Zarządzeniu Dyrektora RDOŚ, to sporządzający plan ochrony dla rezerwatu będzie zgodnie z prawem musiał je uwzględnić.

p. Maciej Wójcicki (Nadleśnictwo Sokołów) zapytał czy jeśli ukaże się Zarządzenie Dyrektora RDOŚ dotyczące PZO dla obszaru Dąbrowy Ceranowskie, w którym będzie zapis o redukcji podszytu na terenie rezerwatu to Nadleśnictwo będzie mogło przeprowadzić zabieg w ramach realizacji zapisów rozporządzenia? Czy też będzie potrzebna zgoda na odstępstwa od zakazów przy tego typu działaniach? Czy jest to w jakiś sposób uregulowane?

p. Dorota Starczewska (RDOŚ) stwierdziła, iż celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych siedlisk przyrodniczych roślin charakterystycznych dla zbiorowisk dąbrowy świetlistej (*Potentillo albae - Quercetum*), w tym wielu prawnie chronionych, rzadkich i ginących gatunków roślin natomiast w dokumentacji uzasadniającej utworzenie rezerwatu wskazuje się na konieczność usuwania podszytu w odstępach 3-4 letnich. Wobec powyższego należy rozważyć czy w ogóle redukcja podszytu może być uznana jako działanie zakazane – czy też zastosować wobec tych działań art. 16 ust.1 pkt 13 ustawy o ochronie przyrody, który stanowi iż „zbiór dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, jest zakazany, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska”. Wobec tego taka zgoda zostanie wydana przez RDOŚ.

Należałoby rozważyć wprowadzenie tych działań w planie zadań ochronnych dla rezerwatu i wtedy zgodnie z art. 16 ust.2 pkt 1 zakazy w rezerwacie ich nie dotyczą.

Zgodę na odstępstwa od zakazów wydaje Minister Środowiska jeżeli jest to uzasadnione potrzebą ochrony przyrody i tutaj procedura może być dłuższa

Zakończenie spotkania

Po zakończeniu dyskusji p. dr Mieczysław Stachowiak przypomniał wszystkim, że wszelki informacje dotyczące prac nad projektem planu zadań dla PLH140024 Dąbrowy Ceranowskie a zawarte są na publicznie dostępnej Platformie Informacyjno-Komunikacyjnej i podał strony WWW.

Protokołował
Michał Falkowski